

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

*Джалова-Фісун О.С., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: Маренич Т.Г., д-р екон. наук, професор
Державний біотехнологічний університет, м. Харків*

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», бюджетна установа самостійно визначає за погодженням із власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику установи. Керівник установи має створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку та забезпечити правомірні вимоги щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів, основну роботу по підготовці наказу про облікову політику [1]. Проте основна робота покладається на головного бухгалтера бюджетної установи, який мусить подати керівникові пропозиції щодо визначення облікової політики (чи зміни до обраної раніше), ураховуючи: галузеві особливості діяльності бюджетної установи; технології оброблення облікових даних; системи та форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та правила документообігу; додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку, звітності та контролю за господарськими операціями.

Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, які суб'єкт державного сектору використовує для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [2]. На думку Надворняк Я.М., мета облікової політики – встановити найвигідніші конкретній установі методи обліку для якісного кошторисного планування та складання звітності [3, с. 114].

На обов'язковості затвердження облікової політики наголошує НП(С)БОДС 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок» [4]. У наказі про облікову політику

слід передбачити положення, які враховують усі особливості й обмеження щодо обліку в бюджетних установах.

Порядок формування облікової політики в бюджетних установах визначають: НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності» [2]; НП(С)БОДС 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок» [4]; Методрекомедації № 11 [5]. Установа має послідовно застосовувати облікову політику, щоб фінансова звітність відповідала всім вимогам НП(С)БОДС.

Як впливає зі стандартів, в обліковій політиці необхідно встановити методи оцінки, обліку, процедури, які має застосовувати бюджетна установа та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більше ніж один варіант. Натомість одноваріантні методи оцінки, обліку і процедур до такого розпорядчого документа включати не рекомендують. НП(С)БОДС не встановлюють строків корисного використання, але вони необхідні для розрахунку амортизації для основних засобів, біологічних та нематеріальних активів, а також інвестиційної нерухомості.

Тому слід доповнити норми облікової політики строками корисного використання груп основних засобів та інших необоротних активів, як передбачають Методрекомедації № 11. Особливістю є те, що МФУ не тільки розробило рекомендації зі складання облікової політики, а й надало зразок такого положення та розпорядчого документа, тобто наказу про її затвердження. А в додатках до зразка положення наведено типові строки корисного використання основних засобів та нематеріальних активів. Однак цих додатків може бути недостатньо, адже бюджетній установі потрібно мати строки корисного використання за наявності груп довгострокових біологічних активів, інвестиційної нерухомості. Крім того, облікова політика має містити кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку для відображення господарських операцій, які не передбачає Типова кореспонденція.

Змінювати облікову політику бюджетна установа може лише у випадках, які визначає стандарт та нормативні документи з бухгалтерського обліку. Зміни мають бути обґрунтовані та розкриті у фінансовій звітності. В межах головного розпорядника (звичайно, якщо такий є) повинні бути єдині підходи до облікової політики.

За вимогами НП(С)БОДС 125, бюджетна установа може внести зміни в облікову політику, тільки коли: змінилися вимоги НП(С)БОДС; зазнали змін вимоги органу, який затверджує НП(С)БОДС; зміни забезпечать достовірне відображення подій або господарських операцій у фінансовій звітності бюджетної установи [4]. Обов'язок ініціювати зміни до облікової політики покладено саме на головного бухгалтера установи. Згідно Типового положення № 59 головний бухгалтер, зокрема, подає керівникові бюджетної установи пропозиції щодо: визначення облікової політики, зміни обраної облікової політики з урахуванням особливостей діяльності бюджетної установи і технології оброблення облікових даних, у тому числі системи та форм внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та правил документообігу, додаткової системи рахунків і реєстрів аналітичного обліку, звітності та контролю за господарськими операціями. Фактично для проходження повного циклу створення облікової політики (зокрема, і внесення змін до неї) головний бухгалтер спочатку подає на затвердження керівнику установи проект документа (наказу чи положення), а після затвердження облікову політику надсилають до вищої за підпорядкованістю установи (головного розпорядника коштів) на погодження. Якщо бюджетна установа має подвійну підпорядкованість, погодження обліково-політичних змін здійснює той розпорядник бюджетних коштів, який затверджує кошторис.

Перелік посилань:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. Станом на 10.08.2022 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 29.10.2022).

2. НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності»: затв. наказом М-ва фінансів України від 28 груд. 2009 р. № 1541. Редакція від 24.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11#Text> (дата звернення: 29.10.2022).

3. Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект: колективна монографія у 2 т. / за ред. П.Й. Атамас. Дніпропетровськ: Герда, 2013. Т.1. 358 с.

4. НП(С)БОДС 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок»: затв. наказом М-ва фінансів України від 24.12.2010 р. № 1629. Редакція від 01.01.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0090-11#Text> (дата звернення: 29.10.2022).

5. Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору: затв. наказом М-ва фінансів України від 23.01.2015 р. № 11. Редакція від 28.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text> (дата звернення: 29.10.2022).

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кравченко О.В., канд. екон. наук, доцент

Бага А.В., здобувач вищої освіти

Сумський державний університет

Дмитренко А.В., д-р екон. наук, доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»*

Питання оподаткування сільськогосподарських підприємств завжди є актуальними, враховуючи значення аграрного сектору для національної економіки України в частині формування ВВП. Саме через ефективну систему оподаткування держава може підтримувати і стимулювати виробників сільгосппродукції, забезпечуючи конкурентоспроможність сільського господарства і впровадження інновацій у виробництво. Функціонування ефективного аграрного сектору повинно передбачати різнопланову державну підтримку у фіскальній сфері через застосування певних пільг при оподаткуванні.